

Határozatok Tára

A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2015. július 15.*

„Verseny — Kartellek — A hőstabilizátorok európai piacai — Az EK 81. cikknek és az EGT-Megállapodás 53. cikkének megsértését megállapító határozat — Közös leányvállalat által elkövetett jogsértés — Bírságok — A leányvállalat és az anyavállalatok egyetemleges felelőssége — Tízéves elévülési idő az egyik anyavállalat esetében — A határozat újbóli elfogadása — Az egyik anyavállalat esetében a bírság összegének csökkentése — A csökkentett összeg megfizetésére vonatkozó kötelezettségnek a leányvállalatra és a másik anyavállalatra való alkalmazása — Védelemhez való jog”

A T-485/11. sz. ügyben,

az **Akzo Nobel NV** (székhelye: Amszterdam [Hollandia]),

az **Akcros Chemicals Ltd** (székhelye: Warwickshire [Egyesült Királyság])

(képviselik őket: C. Swaak és R. Wesseling ügyvédek)

felpereseknek

az **Európai Bizottság** (képviselik kezdetben: F. Ronkes Agerbeek és J. Bourke, később: F. Ronkes Agerbeek és P. Van Nuffel, meghatalmazotti minőségben, segítők: J. Holmes barrister)

alperes ellen

az EK 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/C38589 – „hőstabilizátorok”-ügy) 2009. november 11-én hozott C(2009) 8682 végleges bizottsági határozatot annyiban módosító, 2011. június 30-i bizottsági határozat megsemmisítése, amennyiben azt az Akzo Nobelnek és az Akcros Chemicalsnek címezték, vagy másodlagosan a kiszabott bírságok összegének csökkentése iránti kérelme tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (negyedik tanács),

tagjai: M. Prek elnök, I. Labucka (előadó) és V. Kreuschitz bírák,

hivatalvezető: S. Spyropoulos tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. szeptember 23-i tárgyalásra,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: angol.

Ítéletet¹

A jogvita előzményei

- 35 A jelen jogvita az [EK] 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/C38589 – „hőstabilizátorok”-ügy) 2009. november 11-én hozott C(2009) 8682 végleges bizottsági határozatot (a továbbiakban: első határozat) annyiban módosító 2011. június 30-i bizottsági határozatra (a továbbiakban: megtámadott határozat) vonatkozik, amennyiben azt a felpereseknek, az Akzo Nobel NV-nek és az Akcros Chemicals Ltd-nek címezték.

[omissis]

Az eljárás és a felek kérelmei

- 35 A Törvényszék Hivatalához 2011. szeptember 12-én benyújtott keresetlevéllel a felperesek keresetet terjesztettek elő a megtámadott határozat ellen.

[omissis]

- 56 A jelen ügyben a felperesek azt kérik, hogy a Törvényszék:

- elsődlegesen, semmisítse meg a megtámadott határozatot;
- másodlagosan, csökkentse a velük szemben kiszabott bírságok összegét;
- a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

- 57 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

- utasítsa el a keresetet;
- a felpereseket kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

- 58 A kereset alátámasztására a felperesek három jogalapra hivatkoznak.

- 59 A kereset harmadik jogalapjában a felperesek azt állítják, hogy a Bizottság megsértette a védelemhez való jogukat, mivel a megtámadott határozat elfogadása előtt nem intézett hozzájuk új kifogásközlést, holott erre köteles lett volna.

[omissis]

- 66 E tekintetben előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a védelemhez való jog alapvető elemét képező meghallgatáshoz való jog az Európai Unió jogának alapelvét képezi, amelyet minden eljárásban – még a közigazgatási eljárásban is – biztosítani kell, különösen akkor, ha az szankciók, különösen bírságok kiszabásához vezethet, és hogy ez az elv különösen azt jelenti, hogy az érdekelt vállalkozást olyan helyzetbe kell hozni, hogy a közigazgatási eljárás során hatékonyan kifejtthesse álláspontját (lásd ebben az értelemben: 1979. február 13-i Hoffmann-La Roche kontra Bizottság ítélet, 85/76, EBHT,

1 — A jelen ítéletnek csak azok a pontjai kerülnek ismertetésre, amelyek közzétételét a Törvényszék hasznosnak tartja.

EU:C:1979:36, 9. pont; 1983. június 7-i Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság ítélet, 100/80–103/80, EBHT, EU:C:1983:158; 2004. január 7-i Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P és C-219/00 P, EBHT, EU:C:2004:6, 64–66. pont).

- 67 Az 1/2003 rendelet 27. cikkének (1) bekezdése ezt az elvet tükrözi, amikor előírja, hogy a feleknek kifogásközlést kell küldeni, amelynek egyértelműen tartalmaznia kell mindazokat a lényeges elemeket, amelyekre a Bizottság az eljárás e szakaszában támaszkodik, annak érdekében, hogy az érdekelték ténylegesen tudomást szerezhessenek a Bizottság által velük szemben kifogásolt magatartásokról, valamint a rendelkezésére álló bizonyítékokról (lásd ebben az értelemben: 2002. október 15-i Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ítélet, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P és C-254/99 P, EBHT, EU:C:2002:582, 315. és 316. pont; Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 66. pont, EU:C:2004:6, 66. és 67. pont).
- 68 Egyébiránt a védelemhez való jog tiszteletben tartása többek között megköveteli, hogy a vállalkozásnak, amellyel szemben vizsgálatot folytatnak, a közigazgatási eljárásban alkalmat biztosítsanak arra, hogy hatékonyan kifejthesse álláspontját a Bizottság által felhozott tények fennállásával és relevanciájával, valamint azon iratokkal kapcsolatban, amelyekre a Bizottság a Szerződésbe ütköző állítólagos jogsértés fennállását alapítja (Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 66. pont, EU:C:1983:158, 10. pont; 2007. január 25-i Dalmine kontra Bizottság ítélet, C-407/04 P, EBHT, EU:C:2007:53, 44. pont; 2007. május 10-i SGL Carbon kontra Bizottság ítélet, C-328/05 P, EBHT, EU:C:2007:277, 71. pont).
- 69 A jelen ügy körülményei között, és függetlenül attól a kérdéstől, hogy a Bizottság köteles volt-e a megtámadott határozat elfogadása előtt újabb kifogásközlést intézni a felperesekhez, meg kell állapítani, hogy a Bizottságnak a fenti 20–22. és 25. pontban említett leveleiben és elektronikus levelében a Bizottság kétségtávol felhívta a felpereseket arra, hogy fejtsék ki álláspontjukat.
- 70 Ugyanakkor a felpereseknek a Bizottság leveleit követően erre csupán négy munkanap állt rendelkezésükre, mégpedig 2011. június 1-je szerdától június 6-a hétfőig, a Bizottság elektronikus levelét követően pedig három munkanap, mégpedig 2011. június 15-e szerdától június 17-e péntekig.
- 71 Márpedig az ilyen rövid határidők nem egyeztethetők össze a védelemhez való jog tiszteletben tartásával.
- 72 Ennélfogva meg kell semmisíteni a megtámadott határozatot, amennyiben a felperesek kellően bizonyították, ugyan nem azt, hogy ezen eljárási szabálytalanság hiányában, vagyis ha elegendő idővel rendelkeztek volna ahhoz, hogy álláspontjukat kifejtsék, a megtámadott határozat tartalma más lett volna, hanem azt, hogy az említett szabálytalanság hiányában jobban biztosíthatók volna védelmüket (lásd ebben az értelemben: 2013. június 18-i Fluorsid és Minmet kontra Bizottság ítélet, T-404/08, EBHT, EU:T:2013:321, 110. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), mindemellett ebben a vonatkozásban a megtámadott határozat elfogadásához vezető közigazgatási eljárás ideje, vagyis a megtámadott határozat 2011. június 30-i meghozatalának időpontját megelőző idő az irányadó (lásd ebben az értelemben: 2006. szeptember 27-i Archer Daniels Midland kontra Bizottság ítélet, T-329/01, EBHT, EU:T:2006:268, 377. pont).
- 73 E tekintetben elsősorban azt kell kiemelni, hogy a megtámadott határozat elfogadásához vezető közigazgatási eljárásban lehetőség lett volna azon kérdés megvitatására, hogy milyen kötelezettségek terhelik a Bizottságot az EUMSZ 101. cikk értelmében egyetlen vállalkozást alkotó egyetemleges adós társaságok között fennálló egyetemlegességi viszonyokat illetően.
- 74 Ugyanis a 2011. március 3-án hozott ítéletben, vagyis kevesebb mint négy hónappal a megtámadott határozat elfogadásának időpontját megelőzően állapította meg azt a Törvényszék, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése szerinti bírságkiszabási jogkörének keretében kizárólag a Bizottság

feladata a különböző társaságokra vonatkozó részösszegek meghatározása a velük szemben egyetemlegesen kiszabott bírságok összegéből, amennyiben egyetlen vállalkozás részét képezték, és hogy e feladat nem bízható a nemzeti bíróságokra (2011. március 3-i Siemens és VA Tech Transmission & Distribution kontra Bizottság ítélet, T-122/07–T-124/07, EBHT, EU:T:2011:70, 157. pont).

- 75 Ezt a kérdést annál is inkább meg lehetett volna vitatni a megtámadott határozat elfogadásához vezető közigazgatási eljárásban, mivel később, a fenti 74. pontban hivatkozott Siemens és VA Tech Transmission & Distribution kontra Bizottság ítéletet (EU:T:2011:70) a Bíróság hatályon kívül helyezte, megállapítva, hogy az egyetemleges adóstársakkal szemben kiszabott bírság megoszlásának meghatározása kizárólag a nemzeti bíróság feladata (Siemens-ítélet, fenti 42. pont, EU:C:2014:256, 62. pont).
- 76 Így a felperesek a megtámadott határozat elfogadásához vezető közigazgatási eljárásban, ennél fogva pedig a fenti 42. pontban hivatkozott Siemens-ítélet (EU:C:2014:256) kihirdetését megelőzően azzal érvelhettek volna, hogy jogosultak az Elementisszel szemben kiszabott bírságösszeg csökkentésének megfelelő csökkentésre, amely társasággal együtt egyetemlegesen vonták felelősségre az Akcros partnerség által elkövetett jogsértés miatt, mivel a jogsértés idején az EUMSZ 101. cikk értelmében együttesen egy vállalkozást képeztek.
- 77 Ennél fogva a felperesek a megtámadott határozat elfogadásához vezető közigazgatási eljárásban jobban biztosíthatták volna védelmüket, ha elegendő idővel rendelkeztek volna ahhoz, hogy álláspontjukat kifejtsek.
- 78 Másodsorban nem vitatott, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság a fenti 21. pontban hivatkozott ArcelorMittal-ítéletből (EU:C:2011:190) eredő következtetéseket kívánta levonni.
- 79 Így a Bizottság a megtámadott határozatban azt állapította meg, hogy az elévülés nyugvása a felperesek esetében nem *erga omnes*, hanem csupán *inter partes* hatályú, vagyis a jelen körülmények között az említett nyugvás nem vonatkozik az Elementisre.
- 80 Márpedig egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság a fenti 21. pontban hivatkozott ArcelorMittal-ítélet (EU:C:2011:190) alapjául szolgáló ügyben az egyazon jogsértésben részt vevő, az EUMSZ 101. cikk értelmében különböző vállalkozásokra vonatkozó elévülés nyugvásának *inter partes* hatályáról foglalt állást (ArcelorMittal-ítélet, fenti 21. pont, EU:C:2011:190, 148. pont).
- 81 Másrészt a jelen ügyben az Elementis és a felperesek a jogsértés második időszakában az EUMSZ 101. cikk értelmében vett egyetlen vállalkozást alkottak, amint azt a Törvényszék a T-47/10. sz. ügyben a mai napon kihirdetett ítélet 405. pontjában kimondta.
- 82 Így függetlenül attól a kérdéstől, hogy a Bizottság jogosan kiterjeszthette-e a Bíróság által a fenti 21. pontban hivatkozott, az egyazon jogsértésben részt vevő különböző vállalkozásokra vonatkozó ArcelorMittal-ítéletben (EU:C:2011:190) elfogadott megoldást egy olyan helyzetre, mint a jelen ügyben fennálló helyzet, amelyben a jogsértés második időszakában egyetlen vállalkozást alkotó különböző társaságokról van szó, meg kell állapítani, hogy különösen ezzel a kérdéssel kapcsolatban a felperesek a megtámadott határozat elfogadásához vezető közigazgatási eljárásban jobban biztosíthatták volna védelmüket, ha elegendő idővel rendelkeztek volna ahhoz, hogy álláspontjukat kifejtsek.

[omissis]

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (negyedik tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) **A Törvényszék az EK 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/C38589 – „hőstabilizátorok”-ügy) 2009. november 11-én hozott C(2009) 8682 végleges bizottsági határozatot módosító 2011. június 30-i bizottsági határozatot megsemmisíti.**
- 2) **A Törvényszék az Európai Bizottságot kötelezi a költségek viselésére.**

Prek

Labucka

Kreuschitz

Kihirdetve Luxembourgban, a 2015. július 15-i nyilvános ülésen.

Aláírások